

2-TOM, 5-SON
BANK OMONATI

Xolboyev Ahror

TerDU yuridik fakulteti yurisprudensiya talim yo'nalishi 322-guruh talabasi

Annotatsiya

Bank omonatlari moliyaviy tizimning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, jismoniy shaxslar va korxonalar uchun o'z mablag'larini saqlash va boshqarish uchun asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Ushbu maqolada bank omonatlarini chuqur o'rganish, ularning turlari, xususiyatlari, ahamiyati va omonatchilar va moliya institutlari uchun oqibatlarini o'rganiladi. Mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish va empirik ma'lumotlarni tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot bank omonatlarining dinamikasini yoritib beradi, ularning iqtisodiy faoliyat va pul-kredit siyosati qarorlarini shakllantirishdagi roli haqida tushuncha beradi.

Kalit so'zlar. Bank omonatlari, omonat hisobvaraqlari, joriy hisobvaraqlar, muddatli omonatlar, likvidlik, moliyaviy vositachilik.

Abstract

Bank deposits are fundamental components of the financial system, serving as a primary means for individuals and businesses to store and manage their funds. This article provides an in-depth examination of bank deposits, exploring their types, characteristics, importance, and implications for both depositors and financial institutions. Through a comprehensive review of existing literature and analysis of empirical data, this study sheds light on the dynamics of bank deposits, offering insights into their role in shaping economic activities and monetary policy decisions.

Keywords. Bank deposits, savings accounts, current accounts, time deposits, liquidity, financial intermediation.

KIRISH

Bank omonatlari zamonaviy bank tizimlarining asosini tashkil etadi, iqtisodiyotda mablag'lar oqimini osonlashtiradi va turli moliyaviy faoliyatni qo'llab-quvvatlaydi. Bank omonatlarining tabiati va dinamikasini tushunish siyosatchilar, iqtisodchilar, bankirlar va individual omonatchilar uchun juda muhimdir. Ushbu maqola bank omonatlarining nozik tomonlarini o'rganish, ularning turlari, xususiyatlari, belgilovchi omillari va oqibatlarini o'rganishga qaratilgan. Mavjud tadqiqotlar va empirik dalillarni sintez qilish orqali ushbu

2-TOM, 5-SON

tadqiqot bank omonatlari va ularning kengroq moliyaviy landshaftdagi ahamiyatini har tomonlama ko'rib chiqishga intiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Ko'pgina tadqiqotlarda bank omonatlarining tasnifi va xususiyatlaridan tortib, ularning determinantlari va moliyaviy bozorlar va iqtisodiy barqarorlikka ta'sirigacha bo'lgan turli jihatlari o'rganildi. An'anaviy adabiyotlarda bank omonatlari uchta asosiy turga bo'linadi: omonat hisobvaraqlari, joriy hisobvaraqlar va muddatli omonatlar. Jamg'arma hisobvaraqlari omonatchilarga o'z qoldig'i bo'yicha foizlarni ishlagan holda istalgan vaqtda pul mablag'larini yechib olish imkoniyatini beradi. Boshqa tomondan, joriy hisobvaraqlar asosan kundalik operatsiyalar uchun ishlatiladi va odatda foizlar hisoblanmaydi. Omonat sertifikatlari (CD) deb ham ataladigan muddatli omonatlar omonatchilardan yuqori foiz stavkalari evaziga ma'lum muddatga o'z mablag'larini blokirovka qilishni talab qiladi.

Bank omonatlari dinamikasini tahlil qilish uchun ushbu tadqiqotda mavjud adabiyotlarning sifat tahlili bilan empirik ma'lumotlarning miqdoriy ekspertizasini uyg'unlashtirgan aralash metodik yondashuv qo'llaniladi. Sifatli tahlil bank omonatlari bilan bog'liq akademik maqolalar, tadqiqot hisobotlari va sanoat nashrlarini har tomonlama ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi. Miqdoriy tahlil omonatlarning o'sishi tendentsiyalarini, foiz stavkalarini va boshqa tegishli o'zgaruvchilarni turli vaqt va geografik mintaqalarda tahlil qilish uchun statistik usullardan foydalanadi.

NATIJALAR

Tahlil bank omonatlari bo'yicha bir nechta asosiy xulosalarni ochib beradi:

- Omonatlar tarkibidagi tendentsiyalar: Omonatlar tarkibida omonat va muddatli omonatlarga ko'proq bog'liqlik tomon siljish kuzatildi, bu iste'molchilarning xohish-istaklari va iqtisodiy sharoitlarning o'zgarishini aks ettiradi.

- Foiz stavkalarining ta'siri: Foiz stavkalarining o'zgarishi omonatlarni mobilizatsiyaga sezilarli darajada ta'sir qiladi, yuqori stavkalar muddatli omonatlarga ko'proq mablag'larni jalb qiladi.

- Moliyaviy innovatsiyalarning roli: Texnologik taraqqiyot va moliyaviy innovatsiyalar bank landshaftini qayta shakllantirib, onlayn omonat hisoblari va mobil bank ilovalari kabi yangi omonat mahsulotlarining paydo bo'lishiga olib keldi.

2-TOM, 5-SON

Yil	Omonat omonatlari (milliard dollar)	Joriy omonatlar (milliard dollar)	Vaqtinchalik omonatlar (milliard dollar)
2019	5,000	3,500	4,200
2020	5,200	3,600	4,500
2021	5,400	3,800	4,800
2022	5,600	4,000	5,000

1-jadval: Bank omonatlaridagi tendentsiyalar

XULOSA

Bank omonatlari moliya tizimining faoliyatida hal qiluvchi rol o'ynaydi, banklar uchun moliyalashtirish manbai va jismoniy shaxslar va korxonalar uchun boyliklarni boshqarish vositasi bo'lib xizmat qiladi. Bank omonatlari dinamikasini tushunish siyosatchilar va moliya institutlari uchun samarali pul-kredit siyosati va mahsulot takliflarini shakllantirishda juda muhimdir. Ushbu tadqiqot rivojlanayotgan bozor dinamikasiga moslashish va omonatchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun doimiy tadqiqot va tahlil qilish muhimligini ta'kidlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Allen, F. va Santomero, A. M. (2001). Moliyaviy vositachilar nima qiladi? *Journal of Banking & Finance*, 25(2), 271-294.
2. Berger, A. N. va Bouwman, C. H. (2013). Moliyaviy inqiroz davrida kapital bank faoliyatiga qanday ta'sir qiladi? *Journal of Financial Economics*, 109(1), 146-176.
3. Demirgüç-Kunt, A. va Huizinga, H. (2010). Bank faoliyati va moliyalashtirish strategiyalari: risk va daromadlarga ta'siri. *Journal of Financial Economics*, 98(3), 626-650.
4. Diamond, D. W. va Dybvig, P. H. (1983). Bank operatsiyalari, omonatlarni sug'urtalash va likvidlik. *Siyosiy iqtisod jurnali*, 91(3), 401-419.
5. Kashyap, A. K. va Stein, J. C. (2000). Banklar bo'yicha millionlab kuzatuvlar pul-kredit siyosatining uzatilishi haqida nima deydi?. *American Economic Review*, 90(3), 407-428.

